

BELI MENIHI

Povest iz prve polovice XII. stoletja
pisal IVAN ZOREC

"In naj povej, kaj je bilo pri nas to jutro?" je Janez rdel; imenitno se mu je zdelo, da mu oče zaupa toliko.

"Le povej, natanko povej, pa samo desetemu bratu, nikomur drugemu."

VII.

Deseti brat je poslušal Janeza in se smehljaj: "Hrast razpade in strohni, naša lipa zeleni!"

"Opat ima dolgo roko," je Janez gonil svojo.

"O, tlačen je vendar spet zbudil skrb v najimennitnejših glavah in nadaljših bradah — kar prav je tako, tudi opat ne ustavi vola, ko zbežlja."

Janez je molčal; čez čas je tiho vprašal, ali je res mogoče, da bi uporniki vsaj svobodnjakom poklatili previsoke vrhove.

"Kateremu si gorak?" ga je deseti brat skušal.

Pa le-oni se je umikal, češ, vpraša le kar tako, naravnost nemrzi nikogar.

"Kaj pa Štepič? Ali ni v njegovem vrhu Ančka, ki do nje siromak ne moreš?"

Janez se je ustrašil, deseti brat, glejte, ve preveč, še izčesal bi kaj. Pobesil je oči in ni precej odgovoril. Potlej je jokavo rekel: "Po svetu si pojdem sreče iskati, če mi ni usojena doma."

"Kaj se kisaš kakor baba, ki so se ji jajca pobila! Prava sreča ti je v delež le pod streho očetnega doma."

"Ze, vem; a zmerom ne morem čepeti doma, tudi drugod ujameš srečo."

"Ali na sejmiščih in plesiščih, kjer zapravljaš dušo in telo? Mar na bojišču po daljnem svetu, ko sam ne veš, kje ti bodo trohnele kosti?"

"Saj bi bil rad zmerom doma. Pa kaj, če si lastnega doma ne morem zgraditi po svoji volji?"

"No, le nepočakljiv nikar ne bodi, vse muhe rajši zapodi in svojemu očetu se zaupaj! Če kdo, on ti pomore."

"Zakaj še čakati, čakati?" je fantu ušlo. "Saj bi tudi ona že rada."

"Ker je mlada in neumna," se je deseti brat smejal, "in ker ne ve, da ima zakon vesel in žalostni del; veselega si pridriži mož, žalostnega pa prepusti ženi."

"Kje je pa častitljivi del?" se je Janez skušal šaliti.

"Vačasih je, vačasih ga ni. Če zakonca v sreči in ljubezni učakata starost, res uživata častitljivi del zakona, oba v enak meri."

Janez sam ni vedel zakaj, a temule desetemu bratu se je tako lahko zaupaval. Tožil mu je, kako ga skrbi, da ga Štepič ne bi zavrnil, ko z očetom zasnujita Ančko.

"Vidiš, tebi je le za veseli del," ga je oni karal: "ali Ančka bi utegnila imeti prav hude čase, če bi njen oče zvedel za vajina nebesa."

Janez ni vedel kaj reči, le vzdihnil je.

"To pomni, vidiš, pa te ljubezen ne bo razganjala tako hudo in boš laže čakal."

Fant je še enkrat vzdihnil in pokimal; skrivnostni mož mu je prijatelj, to še vidi, zaupati mu smeš vse.

A deseti brat mu je zdaj začel prav na uho nekaj dopovedovati. Mladji tlačen je sprva neodločno mencil, naposled mu pa možko segel v roko in se zarekel: "Bog!" Desetnik mu je stisnil desnico in potrdil domenek: "Bog!"

"Samo oče ne smejo nič zvedeti!"

"Brez skrbi! Ko bo treba, pridem pote in mrkneva, nihče ne bo vedel, kdaj in kam."

Janez je pokimal in šel proti domu, pa ne naravnost; k tisti močvirni kaluži, kjer je včeraj nastavljal zank, je hitel čez malogabrovsko polje. Aha...

Zanka je zadavila srnjaka! Hvala Bogu, spet bo meso na mizi, Bog ga je dal, kakor tačas lačnim Izraelcem nebesko mano.

Hitro ga je otrebil in skril v veje košatega gabra. O, zdaj pa kar domov po naramni kôš, da brž bo brž srnjaka spravi odtod in izroči materi.

Spotoma ga je došel lovski paznik Gorenjko in vprašal: "Kje pa si že bil na vse jutro?"

"E, tja na Požarnico sem skočil, da bi videl, kako oves kaj zori."

"Tako, tako?" se je Gorenjko poredno smehljaj. "In kako kaže kaj?"

"Ne dobro, divjačina se hodi past vanj."

"Pa si ji nastavljal zank? Če si, umekni jih tam in kjer še si jih nastavljal. Še danes pride gospoda iz Žužemperka; ločila bo, spazila bi jih."

Janez ga je debelo gledal. "Skuša me, lov me," je mislil, na glas pa se je odrezal: "Ne bo jih, mojih že ne, saj jih ne nastavljam."

"Ne nastavljaš?" se je Gorenjko smehljaj še bolj poredno. "Vidiš, kako si priden!"

Tako mu je povedal in s pota stopil v hosto.

"Glejte," se je Janez čudil, "saj ni tako napačen človek take lovski strah! Kako, da je Marinkinega moža spravil v vozo?"

Pred vasjo se je ozrl: Gorenjko je počasi šel za njim.

K Marinki jo spet maha — pojedel ga vrag!" je zaklel. "Tak možak, pa se v zobe daje s takole neumno babo!"

Doma je očetu povedal, da je bil v Mirnški jami in da ga tam in tam čaka srnjak.

Križ božji, kaj ti nisem velel, da pusti to? Že vidim, ne bo ga miru, dokler je ne iztekneš!"

"Brez skrbi, oče, mene že ne prestreže nihče."

Povedati, kaj mu je Gorenjko svetoval, pa se ni upal oče bi se ustrašil preveč. Pa res: le kaj Gorenjko hoče Marinki?

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

Ali ga je res premotila? Vsa soseska ve, kako se je metala za njim, dokler ji ni razločno povedal, da se ji ne da. Potlej se je omožila, a Gorenjka še ni pustila na miru; kjer je le mogla, se mu je nastavljala. Mar se je zdaj premislil, ko ji moža ni doma? Škoda ga je, če se je tako zavrzel. Vedečnost ga je ščemela. Vedel je, da ni možko, pa se je vendar prismojal pod okno Marinkine hiše, da bi si vtepal posluške.

Na hrški se je hvalil strnad, da ima ljubice tri-tri; ob luži je star racak lagal mladi ranci, da jo ima "tak, tak" rad. V koči sta precej glasno vrela Marinka in Gorenjko.

"Nič hudega mu nisem želel nikoli; še potlej ne, ko sem opazil, kako predzrno se vede do mene in mi nagaja. Zdaj ga mrzim do mrtvega. Bog ve to in tudi, da si ne morem pomagati."

"Saj veš, kako je nagel — potrpe bi bil z njim!"

"Ali ga bom pital s pogačo, s komur sem v jezi? Kjer ga bolj speče, tam mu jo pribelimo!"

"Zakaj v jezi?"

Ker sem ti verjel, ko si mi tožila, da grdo ravna s teboj. Smilila si se mi."

"In da si mi ga spravil v vozo — tega ti ne odpustim nikoli!"

"Saj ti pravim, da je kriv sam. — Nastavljal je zanke, zasačil sem ga, pa zaradi tebe sem mu dal priliko, da bi pobegnil. Ni hotel, še vame se je zapodil, češ, če že lazim za teboj, naj vsaj za njim ne. Ljubosumnost ga je zaslepila, to je."

"Moški, ki v ljubezni ni ljubosumen, ne ljubi!"

"Tako? Tega nisi vedela zmerom. Tačas že ne, ko si me mečila z bajkami, češ, kako tvoj zporni mož grdo in trdo ravna s teboj."

"Moža mi vrni; na miru me pusti zdaj!"

"Umikal sem se, pa pustila me nisi ti! Kriv sem le, ker nisem poslušal svoje pameti, ko si se mi nastavljala in me zapelevala."

"Zakaj si se dal, pametnejši si od mene in starejši?"

"Da, zakaj? Premehak sem bil, prezaupen, premalo svoj. Zdaj me je vsega tega sram, strašno sram. A zakaj si me tako lahko utajila in izdala?"

Marinka je uporno molčala, a naposled zakričala pol v jok pol v togoti: "Vrni mi moža, lepo te prosim!"

"Odkar je v vozi, ti dokazujem, da njegove nesreče nisem kriv jaz. Včasih bi mi bilo hudo, če bi vedel, da slabo misliš o meni. Zdaj mi ni več dosti do tega, ali mi verjameš ali ne."

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko užaloščeni in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je za vedno zatisnila svoje blage oči naša ljubljena soproga in ljubeča, skrbna mati

Rojena
15. julija
1884

MARY KUNCIC

Umrla
9. avgusta
1947

ROJENA LEGAT

Prenehalo je biti njeno zlato srce dne 9. avgusta 1947. Po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, je mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb se je vršil dne 13. avgusta iz Joseph Zeletovih pogrebnih prostorov v cerkev sv. Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter od tam po slovesni sv. maši zadušnici, katero je opravil Monsignor Vitus Hribar ob asistenci Monsignora Hamer in Rev. Zimek, na Calvary pokopališče, kjer smo jo položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Blagopokojnica je bila rojena v vasi Lesce na Gorenjskem 15. julija 1884 leta.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in prijateljem, ki so položili toliko tako krasnega cvetja h krsti ljubljene pokojnice. Ta dokaz vaše ljubezni in spoštovanja napram njej nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti. Našo zahvalo naj sprejmejo sledeči: Mr. John L. Frazier, Mrs. Clara Butler, Mr. Lawrence Torkar in sin, Mr. in Mrs. Peter Bukovnik, Mr. in Mrs. F. Race ml., Mr. in Mrs. J. Kmett, Mr. John Potokar, Mr. in Mrs. Louis Slapnik, družina Popovic, družina Svetina, Ricard Beauty Shop, Mr. in Mrs. John Drenik, Mr. in Mrs. Jacob Jane, Mr. in Mrs. N. Vukobrat, Mr. in Mrs. A. Fidiga, Mr. in Mrs. J. Tomsic, Mr. in Mrs. F. Kovsca, Mr. in Mrs. F. Spenko st., Mr. in Mrs. H. Kanowski, Mr. in Mrs. John Ambrose, Mr. in Mrs. Frank Piner, Mr. in Mrs. Jack Groser, Mr. in Mrs. Frank Zorc, Mr. in Mrs. Anton Medic, Mr. in Mrs. Wm. Zupan, Mr. in Mrs. Frank Ribich, Mr. in Mrs. R. Mertek, Marie Kennedy, Waterloo Dept. Store, Mr. in Mrs. J. Kuhar, Mr. in Mrs. F. Gornik, Mr. in Mrs. L. Gornik, Mr. in Mrs. J. Novak, Mrs. C. Dietz, Mr. Ed Centa, Eddie Melnor, Mary Barrett, Mr. in Mrs. F. Malavasic, Mr. in Mrs. M. Florjancic, Joe & Bill Gross, Mr. in Mrs. F. Salmick, Mr. in Mrs. F. Aubel, Mrs. J. Kovic, Mrs. Johanna Mocilnikar, Mr. in Mrs. John Setina, Mentor, O. Mr. Otto Kanowski, Mr. in Mrs. Earl Steinicke, Mr. A. W. Mayer, Mrs. Mary Zabjak, Mrs. Johana Svetina, Mr. in Mrs. Wm. Henikman, Mr. Matt Grdina, Mr. in Mrs. N. DiCicco, Mr. in Mrs. Al Johnson, Mr. in Mrs. R. F. Zakely, Mr. in Mrs. M. B. Olson, Mr. in Mrs. F. Metz, družina Kuncič, Mr. in Mrs. Frank C. Gornik, Mr. Thomas Legat, Mr. Joe Legat, Mr. Bill Legat, Mr. John Legat st., družina Perrotti in fantje, employees: Ely, Esther, Ada, Dorothy, Gertie, Eva in Andy, ter društvo V boj št. 53 SNPJ.

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi prijatelji, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugi in sicer: Mr. Rudy Mertek, Mr. Joe Kmett, Mr. Merko Florjancič, Mr. Frank Perrotti, Mr. Anton Ogrin, Mr. Dan Stakich, Mrs. Barrett, Mr. Frank Metz, Mr. Louis Kuncič ter Jos. Zele in sinovi. Globoko zahvalo izrekamo vsem številnim prijateljem in znancem, ki so jo prišli kropiti in se posloviti od nje. Hvala tudi onim, ki so jo sprejeli na njeni zadnji zemeljski poti na pokopališče. Iskrena hvala tudi vsem, ki so nam poslali karte v sožalje.

Našo zahvalo naj sprejmejo pogrebci, ki so nosili krsto: Mr. Tony Svetina, Mr. Paul Leo Svetina, Mr. Ely Popovic, Mr. Albert Drenberg, Mr. John Crocker in Mr. Wm. Zupan.

Hvala Mr. Joe Durnu, tajniku društva V boj št. 53 SNPJ za krasni nagrobni govor, kakor tudi lepa hvala šestim ženskam, ki so bile častne pogrebne, katerih imena pa so nam neznana.

Naše priznanje naj sprejmejo Joseph Zele in sinovi za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugi. Zahvalo naj sprejmejo čst. g. g. duhovniki Monsgr. Vitus Hribar, Monsgr. Hamer in Rev. Zimek za opravljene cerkvene pogrebne obrede.

Ako se je pomotoma izpustilo ime katerega, ki je na ta ali oni način pomagal ali prispeval, prosimo oprostjenja in mu isto izrekamo globoko zahvalo.

Poljubil je angelj smrti Tvoje čelo — odšla si k večnemu Bogu, da sprejmeš iz Njegovih rok plačilo za vse, kar ti dobrega storila v življenju.

Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo in hvaležnostjo v molitvi; dokler se ne snidemo na kraju večnega miru in blaženstva — nad zvezdami!

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče Ti ne vgasne,
presrečna v božji milosti.

Zalujoči ostali:

JOSEPH KUNCIC, soproga
JOSEPHINE, poročena PERROTTI, hči
JOSEPHINE in JOHN, vnuka
MRS. JENNIE SVETINA, sestra

V starem kraju zapušča sestra ANNO PREŠEREN in ANTONIJO MAROLT, kot veliko sorodnikov tukaj in v domovini.

Cleveland, Ohio, dne 16. septembra, 1947.